

S.

Rocznik Polskiego Towarzystwa Naukowego na Obczyźnie

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 6/1, 165

1961

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

ROCZNIK POLSKIEGO TOWARZYSTWA NAUKOWEGO NA OBCZYŹNIE

„Rocznik PTN na Obczyźnie” 1958/59 s. 45—50 przynosi streszczenie referatu Józefa Andrzeja Teslera pt. *Polskie wydawnictwa ariańskie w bibliotekach angielskich* wygłoszonego na posiedzeniu Komisji Historyczno-Filologicznej w dniu 20.II. 1959 r. Autor zajmuje się m. in. wpływem myśli Socyna na poglądy Locke’a i Newtona. Wpływy te były poważne, jeśli się uwzględni, że Newton i Locke za podstawę wiary przyjmowali tylko Pismo św. i w badaniach teologicznych reprezentowali skrajny liberalizm i antytrinitarianizm.

W tymże roczniku na s. 79—84 Tadeusz Felsztyn w referacie pt. *Różne definicje materii* wygłoszonym na posiedzeniu Wydziału Przyrodniczego omawia to zagadnienie w historycznym rozwoju, poczynszy od czasów starożytnych.

S.

PRACA O HISTORII NAUKI W BIBLIOTEKARSKIM CZASOPIŚMIU FRANCUSKIM

W „Bulletin des Bibliothèques de France” Nr 7 z r. 1960 (wydawany przez Dyрекcję Bibliotek Francji w Paryżu) F. Russo zamieszcza artykuł informacyjny o historii nauki w tradycyjnym rozumieniu słowa „sciences” tj. obejmującym nauki ścisłe i przyrodnicze.

We wstępie autor wspomina prekursorów historii nauki m.in. księcia Boncompagni, wydawcę pierwszego czasopisma z historii nauki „Bulletino de bibliografia e storia delle scienze” (1867—1887), Enestróma, wydawcę *Bibliotheca mathematica* (1884—1914), dalej nazwiska Favaro (historyka Galileusza), P. Tannery’ego (znawcy nauki greckiej), P. Duhema i jego podstawowe do dziś dzieło *Le système du monde*.

Okres międzywojenny nie dorównuje, zdaniem autora, okresowi wyżej wymienionemu, niemniej błyszczy w nim nazwisko G. Sartona. Wspomniany jest także Aldo Mieli i Pierre Brunet.

Autor uważa, że obecnie, choć badacze historii nauki są nieliczni i wielu z nich zajmuje się pracami z zakresu historii nauki raczej marginesowo, jednak badania posuwają się naprzód, przy czym coraz większe znaczenie posiadają prace zespołowe. We Francji organizuje je CNRS i 6 wydział *École des Hautes Études*. Z innych krajów autor wymienia „dynamiczne” ośrodki w Stanach Zjednoczonych, ZSSR i w Polsce, oraz duże osiągnięcia od kilku lat w Szwecji, Włoszech, Belgii, Holandii, Szwajcarii, Niemczech i Hiszpanii.

W pierwszym rozdziale omówiony został zakres, specyfika i sytuacja historii nauki. Autor podkreśla, że specyfika tej dyscypliny z jednej strony historyczna, z drugiej strony wymaga specjalizacji w poszczególnych działach nauki, którą się dany badacz zajmuje, zwłaszcza jeśli chodzi o czasy od w. XVII. Ale i do poważniejszych studiów np. nad matematyką grecką nie wystarcza znajomość matematyki na poziomie pierwszego stopnia uniwersyteckiego. Dlatego też tak nieliczni są dobrzy, wyspecjalizowani historycy nauki i przyszłość leży raczej w badaniach zespołowych.

W rozwoju historii nauki F. Russo zwraca uwagę na dwa punkty: 1. Lepsze poznanie samych faktów, gdyż w chwili obecnej historyk nauki staje wciąż przed szeregiem niewiadomych, jeśli chodzi o zidentyfikowanie osób, poprawnych tekstów, znajomości środowiska gdzie rozwijała się myśl naukowa. 2. Zrozumienie wierne myśli twórców nauki, których problematyka, koncepcje są nieraz bardzo dalekie od